

PROJEKTLEDARE: TOVE JONSTOIJ
BESTÄLLNINGNUMMER: 66510415301

SKEPPET CAMBRIA DEL 1

Skeppet Cambria

av Donal O'Kelley

bearbetning av Manuel Cubas & Tove Jonstoj

del 1 Trollerilådan

RESUMÉ

Det här är berättelsen om Frederick Douglass, frihetskämpe och en före detta slav på rymmen. År 1845 reser han under falskt namn med hjulångaren Cambria från USA till Irland för att söka asyl. Men vi börjar berättelsen i en lägenhet i Sverige idag där Ailis och hennes mamma Colette vakar över Leanna som flytt till Sverige.

Medverkande:

COLETTE Anna Azcárate

AILIS Alicia Tapia

FREDERICK DOUGLASS Eagle-Eye Cherry,

JUDDY Carlos Francisco Romero

DIGNAM Isa Aouifia

DIGNAM William Ddumba

MATILDA Sara Simone Bergenström

DODD Mikael Odhag

CECILY Gloria Tapia

Ljud: Johanna Printz

Regi: Manuel Cubas

SCEN 1

LJUDEFEKT: knack på dörren och rumsinteriör med tv på

COLETTE (viskar):

Hej Leanna... Ailis, sover hon?

AILIS:

Varför viskar du? Hon hör oss, hon sover inte!

COLETTE (viskar):

Jag har din speldosa här, Leanna. Känner du igen den?

AILIS:

Sluta viska, det är kränkande, hon hör oss! Men hon svarar inte. Det är precis det som är att vara apatisk. Har inte du fattat det än?

COLETTE:

Jo

AILIS:

Det är två år sen hennes mamma tillbakaskickad till Nigeria. Hur skulle du må om det var du?

EFX: SPELDOSAN VRIDS UPP ETT VARV

COLETTE:

Den är lite sliten. Den låg under en hög med saker.

AILIS (DIREKT):

Ge mig den! Leanna, kommer du ihåg för två år sen när vi satt i den där läckande båten på sjön... Vi skulle fiska.

Det var en sån fin dag. Det var när ni fortfarande gömde er,
du och din mamma.

EFX: VÅGSKVALP, FÅGELSÅNG

AILIS:

Jag fiskade med det lilla spöet mamma hade gett åt dig, men
du var inte intresserad. Nej, du var helt inne i din
speldosa och du sa till mig vart jag skulle kasta linan.

COLETTE:

och din mamma och jag såg på från stranden.

LJUDEFEKT: SPELDOSAN VRIDS UPP IGEN

AILIS:

Du öppnade locket...

LJUDEFEKT: SPELDOSAN LOCK KNIRRAR OCH MUSIK

AILIS:

...och dina ögon lyste upp när den lilla ballerinan snurrade
och dansade till musiken. Och sen när vi kom i land. Till
bryggan, för vi var bara två meter ut.

COLETTE:

Det var då visade du oss dina danssteg.

AILIS:

Ballerinan Leanna dansade jig, till och med breakdance.

COLETTE:

Och din mamma och jag log så där förtjust mot dig. Det
gjorde vi allihop. Folk som gick förbi applåderade åt dig!

Och sedan satte vi oss vuxna för att se på tv, i vår stuga. För Obama var på Irland, i Dublin, och vi ville höra vad han hade att säga. Förstår du, på Irland! Som Obamas farfars farfars far en gång lämnade för att ge sig ut i världen!

LJUD FRÅN EN TV:

I dag kommer USA:s 44:e president hem till Irland. När Falmouth Kearney gav sig ut på sin långa färd över Atlanten kan han omöjligt ha kunnat föreställa sig att hans barnbarns barnbarns barn skulle återvända som Förenta staternas president.

LJUDEFEKT: TONA UT HURRAROPEN, TONA IN SPELDOSAN

AILIS:

Du var helt inne i din speldosa och du pratade med ballerinan inuti.

COLETTE:

Du kallade henne för Mirabelle.

V/O Obama från en TV:

När såna som Falmouth gick ombord på de där skeppen hade de varken familj, vänner eller pengar, och deras tro var det enda som hjälpte dem att klara av resan.

AILIS:

Tro...

COLETTE:

Tron på att det kunde finnas en plats där man kunde vara fri, där man kunde tänka, tala och utöva sin religion, en plats där man kunde lyckas om man ansträngde sig. Och när de arbetade och kämpade, då fick dom också uppleva grov diskriminering...

LJUDEFEKT: TONA UT OBAMA, SOM FORTSÄTTER (SE NEDAN)

COLETTE:

Och Leanna, jag såg på dig och din mamma, din mamma som är en av de smartaste människorna som jag vet och hon fick inte lov att vare sig studera eller arbeta.

AILIS:

Du var helt inne i att försöka lista ut hur ballerinan Mirabelle kunde krypa ihop under locket inuti sin speldosa varje gång man stängde locket.

V/O OBAMA PÅ TV:

...och trots de gav de vidare sin tro på frihet och rättvisa till sina barn och barnbarn, ett arv som deras barnbarns barnbarns barn, såna som jag, fortfarande bär med oss. Vi kallar det för den amerikanska drömmen. Det var den drömmen som lockade Falmouth Kearney när han begav sig till Amerika. Det var den drömmen som fick min far att resa till USA från den lilla byn i Afrika

AILIS:

Det var som att Obama berättade sin historia för alla invandrare i hela världen, för alla som en gång flytt från sitt land och hoppats på ett bättre liv.

COLETTE:

Det var den drömmen som fick Obamas far att resa ut i världen, resa från Afrika till USA.

V/O Obama på tv:

När vi kämpade för att tvätta bort fläckarna efter slaveriet, för att bygga ett samhälle på mänskliga rättigheter fann vi bundsförvanter i er och i er kamp mot förtrycket. Frederick Douglass, en förrymd slav och vår store frihetskämpe knöt ett osannolikt vänskapsband här i Dublin, med er store befriare, Daniel O'Connell.

COLETTE:

Leanna, Frederick Douglass... Av någon anledning så fastnade du just för hans namn. Du började säga det om och om igen: Frederick Douglass...

AILIS:

Frederick Douglass...

COLETTE:

Fred-e-rick Doug-lass

AILIS:

Fred-e-rick Doug-lass... Och du tog några danssteg.

COLETTE:

Frederick Douglass han var asylsökande, precis som du och din mamma, Leanna.

AILIS:

"Makten ger aldrig upp något utan krav. Det har den aldrig gjort och kommer aldrig att göra."

COLETTE:

Så sa Frederick Douglass, Leanna, när han kom till Irland för länge, länge sedan, på ett skepp som hette Cambria. Det finns en speldoseballerina också i historien som jag ska berätta för dig nu. Hon heter...

BÅDA:

Mirabelle.

SCEN 2

LJUDEFEKT: MITTEN AV 1800-TALET, HAMN, LJUDET AV ÅNGFARTYG,
MÅSAR.

COLETTE:

Det är den 16 augusti, 1845.

AILIS:

Ovanför är himlen grå.

BÅDA:

Regnet närmar sig!

AILIS:

Och där, där har vi den gamle sjöbjörnen kapten Judkins, som låter blicken vandra över passagerarna som går ombord.

COLETTE:

Han för befälet över hjulångaren Cambria, med sin tusen hästkrafter starka maskin och tre segelmaster.

AILIS:

Praktfullt! Juvelen i herr Cunards världsberömda flotta!

COLETTE:

Man kan se vita gäss bortom den skyddande vågbrytaren i Bostons hamn.

LJUDEFEKT: FOTSTEG

FREDERICK:

Kapten! Kan ni visa mig till min hytt?

JUDDY (HÖGT):

Biljetten, tack.

COLETTE:

Första klass! "Herr Johnson" står det. Svart. Karl'n är svart, tänker Kapten Juddy.

JUDDY: (HÖGT)

Ja, följ med mig, herrn, upp till salongsdäcket.

EFX: FOTSTEG

FREDERICK:

En underbar dag att sätta segel, kapten!

JUDDY:

Vänta tills vi kommer ut på öppet hav, herr Johnson!

FREDERICK:

Ja, jag har aldrig varit på öppet hav. Jag ser fram emot det. Hur lång tid kommer överfarten att ta?

JUDDY:

Atlantens "Blå band", priset för den snabbaste överfarten, är inom räckhåll. Slår vi rekordet så lovar jag att bjuda er på champagnefrukost i Queenstown, Cork, Irland, herr Johnson!

FREDERICK:

Eh, jag dricker ju inte själv, men kanske ser jag till att ni håller ert löfte ändå, kapten.

LJUDEFEKT: DÖRR ÖPPNAS.

JUDDY:

Er hytt, herr Johnson! Gör ni mig sällskap senare vid kaptensbordet med de andra passagerarna i första klass?

FREDERICK:

Eh, jag tror jag håller mig till min hytt, men tack ändå.

LJUDEFEKT: DÖRREN SLÅR IGEN miljöljud från båten.

COLLETTE:

Frederick sitter i det dunkla ljuset i sin hytt. Han öppnar sin låda. Tar fram det enda exemplaret han har med sig av sin bok. Till och med det är en stor risk!

FREDERICK:

Men vi får inte låta rädslan styra oss.

LJUDEFEKT: DÖRREN ÖPPNAS

DIGNAM:

Ursäkta att jag stör. Er koffert, herrn.

LJUDEFEKT: KOFFERTEN SÄTTS NER

FREDERICK:

Nej, jag tar den.

DIGNAM:

Nej, nej, låt mig!

FREDERICK:

Jag är van, jag har lyft mycket tyngre än så.

DIGNAM: (TILL FREDERICK)

Jag har bara sett svarta i besättningen förut. Aldrig någonsin på salongsdäcket med alla de rika skitsnackarna. Dignam var namnet, och jag är här för att passa upp, herrn. Önskar herrn nåt mer?

FREDERICK:

Ah, just nu vill jag vara ostörd.

DIGNAM:

Ja, som ni önskar, herrn, sagt och gjort!

LJUDEFEKT: GASLAMPAN TÄNDS

FREDERICK:

Spegeln. God dag herr Johnson! Frederick - Johnson! Johnson! Johnson! Mitt namn är Frederick Johnson!

SCEN 3

LJUDEFEKT: ÅNGVISSLA, MASKINERIET STARTAR

MATILDA:

Oj - hej!

FREDERICK:

Hej lilla vän!

MATILDA:

Är du en sån som sjunger och dansar?

FREDERICK:

Nej.

MATILDA:

Men du är väl underhållare?

FREDERICK:

Nej, du!

MATILDA:

Jo, det är du visst!

FREDERICK:

Nej, det är jag visst inte!

MATILDA:

Jo! Du ska underhålla oss på skeppet!

FREDERICK:

Nej.

MATILDA:

Jo, det ska du visst!

FREDERICK:

Nej, det ska jag visst inte!

MATILDA:

Jo, det ska du visst! Vad finns i lådan då?

FREDERICK:

Inget. Vad heter du då?

MATILDA:

Matilda. Vi bor i hytten bredvid. Vad har du där?

FREDERICK:

Det är bara en bok.

MATILDA:

Får jag titta?

FREDERICK:

Nej. Det är ingen barnbok.

MATILDA:

Får jag titta på den?

FREDERICK:

Nej, det är inte en bok du skulle tycka om.

MATILDA:

Snälla, får jag titta på den?

FREDERICK:

Ja, kanske, bara en liten stund. Läser du mycket?

MATILDA:

Ja, jag älskar att läsa.

FREDERICK:

När jag var liten hade jag en vän som var precis som du. Hon lärde mig att läsa.

MATILDA:

Var hon lärare fast hon var barn?

FREDERICK:

Hon visste inte att hon var lärare, men det var hon. Jag skrev av hennes läxor varje kväll, när alla andra sov.

MATILDA:

Min lärare låter inte mig skriva av något. Min pappa säger att älvor strödde bokstäver över mig när jag var bebis och låg i vaggan. Och det är därför jag så bra på att läsa.

FREDERICK:

Ja, det var fint sagt av din pappa.

MATILDA:

Han gav mig den här fina speldosan. För att fördriva tiden med på skeppet, sa han. Det finns en liten ballerina inuti. Hon snurrar och dansar väldigt vackert till musiken.

LJUDEFEKT: SPELDOSANS LOCK ÖPPNAS OCH MUSIK SPELAR

MATILDA:

Titta, där är hon! Min ballerina Mirabelle. Säg hej.

FREDERICK:

Hej, Mirabelle.

MATILDA:

Titta! Hon bugade sig för dig.

FREDERICK:

Ja, det gjorde hon.

MATILDA:

Hon är mycket väluppfostrad!

FREDERICK:

Det är en vacker speldosa.

MATILDA:

Det är synd om henne för hon är instängd i den där lådan. Men pappa säger att det är hennes värld, att det är allt hon känner till och att hon trivs där. Hon känner inte till något annat. Hej då, Mirabell.

LJUDEFEKT: LOCKET SLÅR IGEN, MUSIKEN TYSTNAR.

MATILDA (Forts.):

Orden i din bok är ju lätta! "Frederick Douglass liv". Får jag visa hur bra jag är på att läsa?

FREDERICK:

Det är nog ingen bra idé!

MATILDA:

Åh, snälla!

FREDERICK:

Okej då. Men bara ett kort stycke.

MATILDA:

"Jag föddes i Tuckahoe i närheten av Easton i Talbot County, Maryland. Jag har ingen exakt känne...dom... "

FREDERICK:

Bra, Matilda!

MATILDA:

"...om min ålder. Jag har aldrig träffat en slav som med säkerhet har kunnat säga hur gammal han varit." Men oj! Varför vet slaverna inte hur gamla de är?

FREDERICK:

Kanske förklarar författaren det längre fram...

MATILDA:

Vad finns det i lådan bakom dig?

FREDERICK:

Jaha den, det är inget särskilt.

MATILDA:

Jo det är det visst!

FREDERICK:

Nej det är det visst inte.

MATILDA:

Det är din trollerilåda. Eller hur?

FREDERICK:

Nej.

MATILDA:

Jo det är det visst! Du har alla dina roliga saker i den.

FREDERICK:

Nej, det finns inga roliga saker i den.

MATILDA:

Min pappa tog med mig på en föreställning med svarta. Det var så roligt! Jag känner nog till din trollerilåda. Får jag titta i den?

FREDERICK:

Nej!

MATILDA:

Snälla! Jag vill se alla trollerisakerna.

FREDERICK:

Men jag har inga trolleritricks! Matilda du måste förstå att jag är inte underhållare.

MATILDA:

Jo, det är du visst!

SCEN 4

DODD (UTANFÖR):

Matilda!

FREDERICK:

Okej, okej, jag ger mig!

MATILDA:

Jag visste det! Visa mig nu din trollerilåda!

DODD (UTANFÖR):

Matilda!

FREDERICK:

Men vet du inte, Matilda, att en riktig levande underhållare
ALDRIG visar vad han har i sin trollerilåda?

MATILDA:

Åh...

DODD (UTANFÖR):

Matilda!

MATILDA:

Här inne, Doddan!

LJUDEFEKT: DÖRREN ÖPPNAS

DODD:

Vad ska det här föreställa?

MATILDA:

Pappa!

FREDERICK:

Lilla Matilda och jag håller bara på att lära känna
varandra.

DODD:

Vad ska det föreställa - kan ni förklara varför ni befinner
er i en förstaklasshytt?

FREDERICK:

Jo, min herre, förklaringen är att jag har en
förstaklassbiljett.

MATILDA:

Ha ha! Jag visste att du var rolig.

DODD:

Vad heter ni?

FREDERICK:

Ja, mitt namn är Johnson. Och ni?

DODD:

Det är något mycket märkligt med det här.

MATILDA:

Han är min pappa och heter Dodd. Jag kallar honom Dodda. Och han kallar mig Dodda också. Sin Dodda, sin dotter, förstår du? Dotter Dodda, Dodda dotter, dotter Dodda...

DODD:

Ssh, ssh, ssh! Mr Johnson och jag vill diskutera en sak i enrum, Matilda. Gå och lämna Mirabelle i vår hytt!

MATILDA:

Går det bra, Mirabelle? Vill du tillbaka till vår hytt nu? Du har tur, Dodda! Hon säger ja.

LJUDEFEKT: MATILDA GÅR UT GENOM DÖRREN

DODD:

Hur har ni kunnat skaffa er så mycket pengar att ni hade råd med en förstaklassbiljett för en resa över Atlanten?

FREDERICK:

En vän gav mig biljetten.

DODD:

Jaha, och sen har ni umgåtts med min dotter utan min tillåtelse.

FREDERICK:

Matilda är ett förtjusande barn. Hon kom in i min hytt, hon livade upp min dag. Och jag hennes, tror jag. Hon talar om er med stor kärlek, herrn.

DODD:

Jaså, och vem tror ni att ni är, som tilltalar mig på det är viset?

FREDERICK:

Er granne, verkar det som.

LJUDEFEKT: MATILDA KOMMER IN IGEN

MATILDA:

Men Dodda, han är rolig. Han har en trollerilåda, precis som i showen som du tog med mig till. Han säger "Jo, det ska du visst!" och "Nej, det ska du visst inte!" Han ska uppträda, eller hur, herr Johnson? Du ska väl uppträda på skeppet, eller hur? Snälla, säg ja!

DODD:

Jaha! Ni är alltså varitéartist!

FREDERICK:

nej, jag...(tyst) Jo. Jag... uppträder.

DODD:

Jaha...Så.... ni är underhållare!

SLUT DEL 1 AV 6